Mu daamid ja härrad.
Head sõbrad!

Ma tänan teid tänaõhtuse küllakutse eest, sest teist paljude, kui mitte kõigi, poole võiksin pöörduda ka sõnaga “saatusekaaslased”.

Ka minu saatus on olnud elada eestlasena võõrsil, aga ma olen juba 15 aastat kodumaal. Ka mind on juhus või saatus, kuidas keegi soovib, põrgatanud Kanadasse, täpsemalt Vancouverisse, kus ma töötasin aastatel 1981–1984.

Ja mul pole kuidagi võimalik unustada Eudora lähedal asuvat Jõekääru suvekodu, kus lapsena sai mitut puhku oldud ning just sinna jääb ka tõelise elu algus: esimene armumine.

Esimest osalemist Metsaülikoolis pean alguseks oma intellektuaalsele lähenemisele “Eesti asjale”. Kui enne seda olid Eesti, eestlased ja kõik sellega seotu mingi osa sellest, mida ma pidin tegema, sest olin eesti vanemate laps, siis seal, Kotkajärvel, 1971. aasta augustis muutus kõik hoopiski muuks – põnevaks mõtteaineks, akadeemilist laadi uurimisaineks.

Kanada on eestlastele erilise tähendusega, sest siin asub Eesti järel suuruselt teine eestlaste kogukond – vähemalt 25 000 inimest. Te olete Kanadas lugupeetud, edukas ja mõjukas kogukond ning teie roll eestluse säilitamisel väljaspool Eesti piire on olnud märkimisväärne.

Veelgi enam – ennekõike teie vaimne, aga ka materiaalne toetus aitas Eesti rahval võidelda nüüd juba ligi 20 aastat tagasi oma iseseisvuse taastamise eest. Teie toel on Eesti jõuliselt arenenud, jõukamaks ja rõõmsamaks kohaks muutunud. Suur tänu teile, Eesti Vabariigi nimel, selle abi ja toetuse eest.

Kanada on olnud siiasattunud eestlastele heaks ja kindlaks koduks. Seda tõestavad ka Eesti kirikud, Eesti kool, ajaleht, vilgas seltsi- ja kultuurielu, mitmed noorteorganisatsioonid. Nii näiteks võtsin siira heameelega vastu ettepaneku olla mulluse Toronto filmifestivali Estdocs 2007 aupatroon.

Sõbrad.

Eesti iseseisvuse taastamise järel on paljud eestlased Kanadast isade maale tagasi tulnud. Näiteks minu endised kolleegid välisministeeriumist: peaministri välisnõunik Kyllike Sillaste-Elling, mitmekordne suursaadik Mart Laanemäe, välispoliitika instituudi juhataja Andres Kasekamp, Euroopa Komisjoni Tallinna esinduse juht Toivo Klaar. Lühemat aega on Eestis töötanud Siiri Oder, Toomas Orav, ja Toomas McConnon, viimane vist üks andekamaid inimesi, kellega on mul üldse au olnud koos töötada.

Aga Eestit on aidanud üles ehitada teisedki Kanada eestlased: Toronto Eesti Maja omaenda kapten Ülo Isberg, kes läks koguni vabatahtlikuna kuueks kuuks Iraaki, Eesti ohvitserina, ning kelle suurepärane võõrkeeleoskus aitas tublisti kaasa sellele, et ülejäänud maailm mõistaks kõike seda, millega eestlased Bagdadis tegelevad.

Või näide hoopis muust valdkonnast, Madis Jürima, siin üles kasvanud teise põlvkonna eestlane, kes taotles tagasi oma vanaisale Vabadussõjas üles näidatud vapruse eest kingitud Luua mõisaparki. Puupisik kandus läbi põlvkondade ja Madisest sai siin, Torontos, kuningliku botaanikaaia maastikuarhitekt. Ent saades oma esiisa pargi tagasi, kolis ta Luuale, ostis seal veel sadakond hektarit maad ja asutas Eesti edukaima ja suurima puukooli. Täna pärineb suur osa Eesti linnade ja alevike uuel ajal istutatud tamme- ja pärnaalleedest just Madis Jürima Karukäpa puukoolist.

Tuletan meelde, et kõik siin loetletud inimesed on sündinud pärast sõda Kanadas. Nad võtsid kätte ja tulid kodumaale meie riiki üles ehitama. Selleta oleks Eesti vaimselt ja hingeliselt palju vaesem.

Veel mõned näited: reisibüroo omanik Mehis Kivilo, kultuurisilla ehitaja Elmar Tampõld, ettevõtja Erich Rannu, ka arhitektid Henno Sillaste ja Tõnu Altosaar ning muidugi Maret Truuvert, esimese kaasaegse hambakliiniku asutaja Pärnus ja kümnete Bordenis õppinud Eesti

ohvitseride eest hoolitseja.

Sõnaga, eestlasi Kanadas, kes on end Eestiga tihedalt sidunud, võib leida rohkesti. Mul on selle üle hea meel. Ma ei ütle, et kõik eestlased, tulge koju! See oleks liiga lihtsustav. Küll aga soovitan ma kõigil korraks mõelda, kas Eestisse tulemise võimalus oleks teie jaoks tõenäoline.

Õigemini ma kutsun teid üles läbi mõtlema, pidama debatti oma lehes ja oma seltside koosolekutel, oma sõprade hulgas selle üle, milline peaks olema Kanada eestlaste suhe kodumaaga nüüd, mil Eesti on vaba, Eesti on demokraatlik. Pärast seitsetteist rasket aastat, ränga tööga saavutatud heaolu ja julgeolekut, meie neljandal Euroopa Liidu ja NATO täisliikmeks oleku aastal.

Sest Eesti on teie, meie kõigi ühine kodumaa, esivanemate maa. Ja koju tulekuks ei ole vaja kutset. Ehk teinekord veidi julgustust.

Aga samal ajal – kui te ei saa tulla – siis me vajame ikkagi teie mõtteid ja inspiratsiooni. Me ju teame, mida on võimalik saavutada kogu maailmas elavate eestlaste ühises koostöös.

Kinnitan teile, et Eestil on sihid selged ning me ei tagane oma valikutest, mille märksõnadeks on Euroopa Liit ja NATO. Omalt poolt soovitan teil mitte liiga sagedasti küsida murelikult „Mida Moskvas tehakse?“, vaid tänapäeva Eesti jaoks on palju olulisem küsimus „Mida Brüsselis tehakse?“ ja „Mida meie teeme Brüsselis?“.

On väga oluline, et Eesti oleks Euroopa südames. Me oleme seal poliitiliselt ja kultuuriliselt, kuid me peame sinna kuuluma ka hingeliselt ja vaimselt.

Ma tean, et paljud teist jälgivad huviga seda, mis Eestis igapäevaselt sünnib. Viimase paari kuu uudised Eestist teevad teid ehk murelikuks ja sunnivad küsima: mis on juhtunud Eesti kui eduriigiga, sest esimese kvartali majanduskasv oli ju vaid 0,4 protsenti ja valitsusel tuleb kärpida riigieelarve kulutusi.

Ka vahetult enne siia lendu kuulasin raadiot ja kuulsin seal küsimust: mida teha, kui majanduskasv pole enam see, mis ta oli aasta tagasi?

Aga kui saabusin eile oma hotelli Torontos, ja kuulasin raadiot, küsis saatejuht: "*What are we going to do with the slowdown in the Canadian economy*
?".

Sellest saab vaid järeldada, et pea kõikjal maailmas tegeletakse hetkel sarnaste probleemidega.

Minu meelest ei ole Eesti kui eduriigiga midagi hirmsat juhtunud. Eesti majandus on sisenenud uude faasi, kus senised arengueelised – Euroopa Liidu riikidega võrreldes suhteliselt odav tööjõud, Euroopa Liidu astumise järgne usalduskrediidi märgatav tõus – on end ammendanud.

Eesti lihtsalt pole enam odava tööjõu maa. Me ju kõik oleme tahtnud, et Eesti saaks edukaks riigiks, kus elavad jõukad inimesed! Eesti liigub selles suunas. Läinud aastal edestas Eesti sisemajanduse kogutoodangu poolest Portugali. Riiki, mis 1990. aastal, kui Eesti oli veel Nõukogude Liidu okupatsiooni all, kuulus juba NATOsse ja Euroopa Liitu. Aga olles liikumas euroopaliku heaolu suunas, ei saa me enam elada odava tööjõu maana. Eesti majanduse struktuur tuleb ümber korraldada. Praegu olemegi selles uues faasis.

Tegemist on tüüpilise majandustsükliga, praegusel juhul siis jahenemise perioodiga ning Eesti kui avatud majandusruum on seesugustele kõikumistele tundlik. Viimaste aastate majanduskasvu numbrid olid aukartustäratavad, üle 10% aastas, ning selline kasv pidi paratamatult millalgi otsa saama.

Mina olen optimistlik ja usun Eesti inimeste suutlikkusesse aeglasema kasvu ajal teha õigeid otsuseid ning elada säästlikumalt. Oleme seda eelneva ligi 20 aasta jooksul ka korduvalt tõestanud. Vastasel juhul ei oleks ju võimalik suurendada rahvuslikku kogutoodangut inimese kohta pelga 17 aasta jooksul ligi 30 korda. Et see kõik samasuguses tempos jätkuda ei saa, peaks olema selge igaühele, kes on vähegi kauem mõnes majanduslikult arenenud riigis elanud.

Teine oluline teema on julgeolek, Eesti alatine suurim probleem. Seetõttu me ka kõik pingutasime – meie Eestis ja teie siin –, et Eesti saaks NATO liikmeks. Me saime. Olles NATOs, peame endale aru andma, et meil on selle kui kollektiivse julgeolekuorgani ees kohustused. See tähendab, et kui me tahame, et meile tuldaks vajadusel appi, siis ka meie läheme NATO liikmesriikidele appi.

Siin on ka põhjus, miks nii Eesti kui ka Kanada sõdurid on Afganistanis, Helmandi ja Kandahari provintsis. Me oleme otsusekindlad ja me jätkame seal niikaua, kuni jätkab seal NATO. Me ei hakanud NATO liikmeks seetõttu, et saada alliansi julgeolekutagatisi. Me oleme NATOs, sest me oleme valmis jagama ühist vastutust ja olema liitlased.

Head sõbrad.

Eestil läheb hästi. Me oleme jõukamad kui kunagi varem. Me tunneme end turvalisemalt kui kunagi varem. Eesti peredesse sünnib iga aastaga aina rohkem lapsi. Uut ja head ilukirjandust ilmub rohkem, kui töötav pereinimene jõuab lugeda või osta. Eesti filmikunstnikud nopivad auhindu rahvusvahelistelt festivalidelt. Meie sportlased toovad tippvõistlustelt medaleid.

Eesti on suur. Ma ei tea, kas Eestit on just igas maailma sadamas, nagu olla kirjutanud Ernest Hemingway. Aga Eesti on kindlasti ja jätkuvalt Kanadas. Eesti on siin. Ja see on ütlemata hea ja kodune tunne.

Aitäh teile lahke vastuvõtu eest ja saatku teie tegemisi edu!